

บทที่ 3

การศึกษารายได้นักเรียน

ข้าราชการทุกคนจะต้องยื่นแบบฟอร์ม ภ.ง.ด. 9 ก. พิเศษ เพื่อศึกษารายได้นักเรียน ภายในเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี ซึ่งภาษีนักเรียนทางรัฐบาลจะเป็นผู้ออกให้ แก่ข้าราชการทุกคน จากประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 206 เรื่องแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร ซึ่งแก้ไขเกี่ยวกับเรื่องภาษีใหม่ซึ่งสามารถนำมาคิดภาษีเงินได้ในเรื่องเกี่ยวกับระบบการจ่าย เงินเดือนข้าราชการด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ก่อนอื่นจะขอกล่าวถึงรายละเอียดในการยื่นเงิน ใต้พึงประเมิน และการคำนวณหาภาษีก่อน ซึ่งรายละเอียดต่าง ๆ มีดังต่อไปนี้

3.1 เงินใต้พึงประเมิน

ก. เงินเดือน, ค่าจ้าง, เบี้ยเลี้ยง, เงินเพิ่ม ซึ่งถือว่าเป็นเงิน รายใต้พึงประเมิน ให้เอาอัตราเงินเดือน, ค่าจ้าง, เบี้ยเลี้ยง, เงินเพิ่ม ที่ได้รับในแต่ละ เดือนคูณด้วย 12 จะได้เป็นเงินใต้ตลอดปี เช่น ข้าราชการชั้นโทอันดับ 2 ชั้น 2,000 บาท จะมีเงินใต้พึงประเมิน เท่ากับ 24,000 บาท เป็นต้น

ข. เงินสะสม ก็ให้คิดในทำนองเดียวกัน คือให้เอาเงินสะสมที่ ทางรัฐบาลหักไว้ในอัตราร้อยละ 4 ของทุกเดือน คูณด้วย 12 ก็เป็นเงินใต้พึงประเมิน ให้ นำเงินใต้พึงประเมินส่วนนี้ไปรวมกับเงินใต้พึงประเมินที่เป็นส่วนของ เงินเดือน, ค่าจ้าง, เบี้ยเลี้ยง, เงินเพิ่มจะได้เป็นเงินใต้พึงประเมินของตลอดปี

3.2 การหักค่าใช้จ่าย

กำหนดให้สามีภริยาต่างฝ่ายต่างหักค่าใช้จ่ายได้ในอัตราร้อยละ 20 ของเงินที่ได้รับแต่ไม่เกินคนละ 20,000 บาท (ซึ่งรวมกันเป็น 40,000 บาท)

หมายความว่าถ้าสามีภริยามีเงินได้จากแรงงานทั้งคู่ และความเป็นสามีภริยาได้มีอยู่ตลอดปีภาษี ให้ทั้งคู่หักค่าใช้จ่ายใดรอยละ 20 ของยอดรายได้แต่ต้องไม่เกินฝ่ายละ 20,000 บาท แลวนำค่าใช้จ่ายที่หักแล้วดังกล่าวมารวมกันนำไปหักจากยอดเงินได้พึงประเมิน เพื่อขอยื่นรายการเสียภาษีเงินได้ ตัวอย่าง เช่น สามี มีเงินเดือนตลอดปี 100,000 บาท หักค่าใช้จ่ายรอยละ 20 เท่ากับ 20,000 บาท ภริยามีเงินเดือนตลอดปี 50,000 บาท หักค่าใช้จ่ายรอยละ 20 เท่ากับ 10,000 บาท จึงเท่ากับทั้งคู่มีสิทธิหักค่าใช้จ่ายรวมกัน 30,000 บาท ทั้งนี้ให้ยื่นรายการเงินได้รวมกันในนามของสามี แต่หากความเป็นสามีภริยาไม่อยู่ตลอดปีภาษีให้ต่างแยกกันยื่นรายการเงินได้ส่วนของตน โดยที่ต่างยังมีสิทธิหักค่าใช้จ่ายใดรอยละ 20 จากยอดเงินได้ของตนดังเดิม

3.3 การหักลดหย่อน

ก. การหักลดหย่อนสำหรับคู่สมรสของผู้มีเงินได้เป็นจำนวน 4,000 บาท และของตนเอง 4,000 บาท และในกรณีสามีภริยาต่างฝ่ายต่างมีรายได้ และความเป็นสามีภริยาอยู่ตลอดปีภาษีให้หักลดหย่อนรวมกัน เป็น 8,000 บาท

ส่วนในกรณีสามีภริยาต่างฝ่ายต่างมีรายได้และความเป็นสามีภริยาไม่ได้อยู่ตลอดปีภาษี (คือเป็นสามีภริยาไม่เต็มปีระกิติน) สามีภริยาต้องแยกกันยื่นรายการเงินได้โดยต่างฝ่ายต่างหักลดหย่อนส่วนของตนเองได้คนละ 4,000 บาท

แต่ถ้าสามีภริยาคู่หนึ่งมีบุตรซึ่งขอข่วยกฎหมายที่มีอายุไม่เกิน 25 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย หรือวิทยาลัย หรือทหาร หรือบุตรที่ทุพพลภาพพิการ ไม่สามารถทำงานเลี้ยงชีพได้ ก็ให้หักได้อีกคนละ 1,000 บาท

ข. การหักลดหย่อนเงินค่าเบี้ยประกันชีวิต

ให้ลดหย่อนสำหรับเบี้ยประกันชีวิตของผู้มีรายได้และคู่สมรส เฉพาะกรมธรรม์ประกันชีวิตที่กำหนดเวลาประกันตั้งแต่สิบปีขึ้นไป เท่ากับจำนวนที่จ่ายจริง แต่ไม่เกินคนละ 4,000 บาท

3.4 การหักเงินบริจาคการกุศล

ให้หักเงินที่บริจาคจริงแต่ต้องไม่เกินร้อยละ 10 ของเงินคงเหลือ

3.5 อัตราภาษี

เงินได้สุทธิไม่เกิน	10,000 บาท	อัตราภาษีร้อยละ 10
เงินได้สุทธิส่วนที่เกิน	10,000 บาท	
แต่ไม่เกิน	50,000 บาท	อัตราภาษีร้อยละ 13
เงินได้สุทธิส่วนที่เกิน	50,000 บาท	
แต่ไม่เกิน	100,000 บาท	อัตราภาษีร้อยละ 16
เงินได้สุทธิส่วนที่เกิน	100,000 บาท	
แต่ไม่เกิน	150,000 บาท	อัตราภาษีร้อยละ 20
เงินได้สุทธิส่วนที่เกิน	150,000 บาท	
แต่ไม่เกิน	200,000 บาท	อัตราภาษีร้อยละ 25
เงินได้สุทธิส่วนที่เกิน	200,000 บาท	
แต่ไม่เกิน	250,000 บาท	อัตราภาษีร้อยละ 30
เงินได้สุทธิส่วนที่เกิน	250,000 บาท	
แต่ไม่เกิน	300,000 บาท	อัตราภาษีร้อยละ 35
เงินได้สุทธิส่วนที่เกิน	300,000 บาท	
แต่ไม่เกิน	350,000 บาท	อัตราภาษีร้อยละ 40
เงินได้สุทธิส่วนที่เกิน	350,000 บาท	
แต่ไม่เกิน	400,000 บาท	อัตราภาษีร้อยละ 45

3.6 การคำนวณภาษีเงินได้จากยอดเงินได้พึงประเมิน²

ตามกฎหมายกำหนดเกี่ยวกับการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลไว้ ถ้าคำนวณตามวิธีนำยอดเงินได้พึงประเมินที่ได้รับการหักค่าจ้างและค่าลดหย่อนทาง ออกแล้ว เหลือเป็นเงินสุทธิ (หรืออาจขาดทุนก็ได้) ถ้าคำนวณภาษีตามอัตราภาษีเงินได้ บุคคลธรรมดาแล้ว ไม่มีภาษีต้องเสียหรือภาษีเป็นจำนวนกว่าพันละ 5 หรือร้อยละ 0.5 ของ ยอดเงินได้พึงประเมินที่มีจำนวนตั้งแต่ 20,000 บาทขึ้นไปแล้ว ให้เสียภาษีเงินได้สำหรับ ปีนั้น ในอัตราพันละ 5 หรือร้อยละ 0.5 ของยอดเงินได้พึงประเมินที่มีจำนวนตั้งแต่ 20,000 บาท ขึ้นไปนั้น ทั้งจำนวนซึ่งเป็นจำนวนภาษีขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดให้เก็บจากผู้มีเงินได้พึง ประเมินในปีภาษี (ปีประจักษ์) ตั้งแต่ 20,000 บาทขึ้นไป กล่าวคือ ถ้าในปีภาษีผู้มีเงินได้ พึงประเมินมีเงินได้ตั้งแต่ 20,000 บาท ขึ้นไป ถ้าคำนวณภาษีตามปกติ หักค่าจ้างและค่า ลดหย่อนแล้ว เหลือเป็นเงินได้สุทธินำมาคำนวณภาษีตามอัตราภาษี ถ้าไม่มีภาษีต้องเสีย หรือ มีภาษีต้องเสียแต่มีจำนวนน้อยกว่าพันละ 5 ของยอดเงินได้พึงประเมินที่มีจำนวนตั้งแต่ 20,000 บาทขึ้นไป ก็ให้เสียภาษีจากยอดเงินที่คำนวณได้ในอัตราพันละ 5 ของยอดเงิน ได้พึงประเมินนั้น ถ้าผู้เสียภาษีมีเงินได้พึงประเมินต่ำกว่า 20,000 บาท แม้คำนวณภาษี พันละ 5 ของยอดเงินได้พึงประเมินแล้วจะมีจำนวนสูงกว่าการคำนวณภาษีตามปกติที่นำยอด เงินได้พึงประเมินที่ได้รับ หักค่าจ้างและค่าลดหย่อนแล้วก็ตาม ก็ให้คงเสียภาษีตามยอด ภาษีที่คำนวณได้ตามวิธีปกติ ซึ่งต่ำกว่าพันละ 5 นั้น หรือไม่ต้องเสียเลย ถ้าคำนวณภาษีตาม วิธีปกติแล้วไม่มีเงินภาษีต้องเสีย ทั้งนี้ถ้าเข้าใจผิดว่ามีเงินได้พึงประเมินไม่ถึง 20,000 บาทแล้ว ไม่ต้องเสียภาษีเงินได้อาจยังคงต้องเสียอยู่ ถ้าหักค่าจ้างและค่าลดหย่อนแล้ว ยังมีเงินได้สุทธิ ซึ่งจะตองนำมาคำนวณภาษีตามอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้เท่าใด ก็เสียไปตามจำนวนที่คำนวณได้ แต่ถ้าไม่มีเงินได้สุทธิเหลือจึงไม่ต้องเสียภาษีเงินได้สำหรับ ในปีนั้น

² ธนาคารกรุงเทพ, คำอธิบายประกาศคณะกรรมการที่ 206 แก้ไขเพิ่มเติมประมวล รัชฎากร (ธนาคารกรุงเทพจำกัดจัดพิมพ์เผยแพร่), หน้า 6

การคิดคำนวณภาษีมีอยู่ 2 ประเภท คือ การคิดภาษี ณ ที่ทำการจ่ายกับการคิดภาษีตามปีประติทิน (ปีภาษี) เพื่อให้เข้าใจง่ายยิ่งขึ้น จะขอยกตัวอย่างพร้อมทั้งวิธีการคิดของทั้ง 2 ประเภท ดังต่อไปนี้

ก. การคิดภาษี ณ ที่ทำการจ่าย

การคิดภาษีตามวิธีนี้หมายความว่าให้หักภาษีเอาไว้เป็นรายเดือน ทุกครั้งที่มีการจ่ายเงินเดือน เช่น ข้าราชการผู้หนึ่งได้รับเงินเดือนในอัตรา 2,000 บาท จะต้องเสียภาษี ณ ที่ทำการจ่ายเป็นเงินเท่าใด มีวิธีคิดดังนี้

เงินได้ทั้งประเมินตลอดปี	= 24,000	บาท
หักค่าใช้จ่าย 20 %	= 4,800	บาท
หักศาลคหย่อน	= <u>4,000</u>	บาท
เหลือเป็นเงินได้สุทธิ	= 15,200	บาท

จากอัตราภาษี

เงินได้สุทธิไม่เกิน 10,000 บาท อัตราภาษีร้อยละ 10

$$\begin{aligned} \text{เพราะฉะนั้นเงินได้สุทธิ 10,000 บาทแรกคิดเป็นภาษี} &= 10,000 \times 0.10 \\ &= 1,000 \text{ บาท} \end{aligned}$$

เงินได้สุทธิตัวส่วนที่เกิน 10,000 บาท

แต่ไม่เกิน 50,000 บาท อัตราภาษีร้อยละ 13

$$\begin{aligned} \text{เพราะฉะนั้นเงินสุทธิตัวส่วนที่เกิน 10,000 บาท เสียภาษี} &= 5,200 \times 0.13 \\ &= 676 \text{ บาท} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ดังนั้นข้าราชการผู้นี้จะต้องเสียภาษี ณ ที่ทำการจ่ายเป็นเงิน} &= (1,000 + 676) / 12 \\ &= 139.67 \text{ บาท} \end{aligned}$$

ซึ่งภาษีชนิดนี้จะทำการหักเท่ากันทุกเดือนของการรับเงินเดือนในอัตราต่าง ๆ กัน และการเสียภาษีทางรัฐบาลจะเป็นผู้จ่ายให้

ข. การคิดภาษีรายได้บุคคลตามวิธีปกติ

การคิดภาษีตามวิธีนี้ต้องยื่นรายการเสียภาษีภายในเดือน กุมภาพันธ์ ของทุกปี เช่น ข้าราชการคนหนึ่งได้รับเงินในอัตราเดือนละ 2,450 บาท แต่งงานมาแล้ว 2 ปี ภริยาทำงานมีรายได้เดือนละ 1,500 บาท มีบุตรถูกตองตามกฎหมาย 1 คน เพราะฉะนั้นจึงถือว่าข้าราชการผู้นี้ได้แต่งงานมาครบปีประคติน มีสิทธิได้รับการลดหย่อนของตนเอง 4,000 บาท ของภริยา 4,000 บาท และของบุตรอีก 1,000 บาท และมีสิทธิหักค่าใช้จ่ายจากยอดเงินของตนเองและภริยารวมกันในอัตราร้อยละ 20 ของรายได้ ซึ่งการยื่นรายการเสียภาษีจะต้องยื่นในนามของสามี วิธีการคิดภาษีคิดได้ดังนี้

เงินเดือนของสามี	=	2,450	บาท
เงินเดือนของภริยา	=	<u>1,500</u>	บาท
หักผู้มีเงินได้พึงประเมิน	=	3,950	บาท
เงินได้พึงประเมินตลอดปี	=	47,400	บาท
หักค่าลดหย่อนของสามี	=	4,000	บาท
หักค่าลดหย่อนของภริยา	=	4,000	บาท
หักค่าลดหย่อนของบุตร	=	1,000	บาท
หักค่าใช้จ่าย 20 % ของเงินได้ทั้งหมด	=	<u>9,480</u>	บาท
เหลือเป็นเงินได้สุทธิที่ต้องเสียภาษี	=	28,920	บาท

จากอัตรารภาษี

เงินได้สุทธิไม่เกิน 10,000 บาท	อัตรารภาษีร้อยละ 10
เพราะฉะนั้นเงินได้ 10,000 บาทแรกเสียภาษี	= 10,000 $\times$ 0.10
	= 1,000 บาท

เงินได้สุทธิส่วนที่เกิน 10,000 บาท
แต่ไม่เกิน 50,000 บาท อัตรารภาษีร้อยละ 13

$$\begin{aligned}
 \text{เพราะฉะนั้นเงินไคส่วนที่เกิน 10,000 บาท เสียภาษี} &= 18,920 \times 0.13 \\
 &= 2,459.60 \text{ บาท} \\
 \text{ดังนั้นข้าราชการผู้นี้ต้องเสียภาษีรวมทั้งสิ้น} &= 1,000 + 2,459.60 \\
 &= 3,459.60 \text{ บาท}
 \end{aligned}$$

จากการคิดภาษีรายได้บุคคลของข้าราชการซึ่งทางรัฐบาลเป็นผู้ออกให้ในเรื่องการ
 ทำวิจัยเรื่องระบบการจ่ายเงินเดือนด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ จะใช้วิธีแรก คือใช้วิธีหักภาษี ณ
 ที่ทำการจ่ายของแต่ละเดือน ถ้าอยากทราบว่ารัฐบาลจะจ่ายเงินค่าภาษีให้แก่ข้าราชการแต่ละคน
 เป็นจำนวนเงินเท่าใดก็ให้เอา 12 คูณเข้ากับจำนวนภาษีในแต่ละเดือน